

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

2025. április 6.
Kálmánháza, Mandabokor
Böjt 5. vasárnapja
Cím: A Főpap

(1. dia) „¹¹ Krisztus pedig mint a jövődő javak főpapja a nagyobb és tökéletesebb sátoron át jelent meg, amely nem emberkéz alkotása, azaz nem e világból való. ¹² Nem is bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett. ¹³ Mert ha bakok és bikák vére és tehén hamva a tisztátalanokra hintve megszentel, vagyis külsőleg tisztává tesz, **(2. dia)** ¹⁴ akkor Krisztus vére, aki örökkévaló Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul az Istennek, mennyivel inkább megtisztítja lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljunk az élő Istennek. ¹⁵ Így tehát új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságaért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígérését.” Zsid 9,11-15

Szeretett Gyülekezet!

(3. dia) Judica vasárnapján lehetünk ma együtt. Judica vasárnapja (latinul: *Dominica Judica*) a nagyböjt ötödik vasárnapja, amely közvetlenül megelőzi a virágvasárnapot. A neve a

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

latin zsoltárkezdésből származik **(3/a dia)**: „**Judica me, Deus...**” – vagyis: „**Ítéld meg engem, Istenem...**” Zsolt 43,1. Átvitt értelemben úgy is szokták fordítani „**Szolgáltass nekem igazságot, Istenem...**”. A vasárnapnak azt a címet adták **(4. dia)**, az „Igazi főpap”. Az Ószövetségben a főpap (héberül: כֹּהֵן גָּדוֹל [*kohen gadol*]) a legmagasabb rangú pap volt Izrael népe között **(4/a dia)**:

- Ő mutatta be az áldozatokat a nép bűneiért.
- Egyedül ő léphetett be a Szentek Szentjébe a jeruzsálemi templomban – évente csak egyszer, az engesztelés napján (Jóm Kippur).
- Közvetítő volt Isten és a nép között.

Ahhoz, hogy megértsük a Zsidókhoz írott levél üzenetét, ezeket az Ószövetségi Igéket kell alaposan kifejtenuünk, mert hiszem, hogy az Újszövetséghez az Ószövetségen át vezet az út. A Zsidókhoz írott levélben olyan szavakat, olyan képeket, olyan rendelkezéseket olvashatunk, amely korunkban már magyarázatra szorulnak, de így érthetjük meg azt, hogy az Újszövetség és a

liturgiánk miért használja Jézus Krisztusra a „főpap” kifejezést.

Meg kell értenünk, hogy miért volt az Ószövetségben **(5. dia)**

- a páskabarány
- a vér
- a sátor
- a főpap
- a szentély
- az engesztelés áldozata

szavak, s mit jelentettek az Ószövetségben, mit jelentettek Krisztus idejében, az Újszövetségben és mit jelentenek korunkban?

Nézzük meg először **(6. dia)** a „Páskabarány” történetét, mert ezen keresztül érthetjük meg húsvét eseményét és a „vér” fontosságát! Mózes 2. könyvében olvashatunk a páskabarány elrendeléséről. Mózes, Áron és az akkori Fáraó – feltehetőleg III. Thotmesz – között ment a huzavona, hogy engedjék el a zsidó népet Egyiptomból. A fáraó hol elengedte őket, hol meggondolta magát, s visszakozott. Isten ezért adta a csapásokat. A

10. csapás volt a legsúlyosabb. A csapás az volt, hogy a hónap 14. napján minden elsőszülött meghalt. Legyen az ember vagy állat, elpusztult Egyiptomban a fáraó elsőszülöttétől a legkisebb rabszolga elsőszülöttéig mindenki. Isten megparancsolta az izraelitáknak, hogy minden család hibátlan, egyéves hím bárányt áldozzon fel, és annak vérével kenjék be ajtófélfáikat. Ez volt a jele annak, hogy az angyal „áthaladjon” a ház felett, és ne érintse őket a tizedik csapás (II Móz 12).

Az események sorrendje röviden a következő:

(7. dia) *Az isteni halálos ítélet.* „¹² **Mert átvonulok ezen az éjszakán Egyiptom földjén, és megölök minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, akár ember, akár állat az. Ítéletet tartok Egyiptom minden istene fölött – én, az Úr.**” II Móz 12,12. Ez a megrendítő bírói ítélet mindenkire vonatkozott az országban, akár egyiptomi, akár izraelita. Isten nem ismer és nem is tehet különbséget. A halálfélelem rájuk nehezedett, és szorongott, remegett, reszketett mindenki attól az éjszakától.

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(8. dia) *Az isteni kegyelem ajánlata.* „¹³De az a vér jel lesz a házakon, amelyekben vagytok. Ha meglátom a vért, akkor kihagylak benneteket, és nem ér majd a pusztító csapás titeket, amikor megverem Egyiptom földjét.” II Móz 12,13. Ahogy a halálos ítélet kivétel nélkül vonatkozott minden elsőszülöttre, ugyanúgy érvényes volt az országban mindenkre Isten kegyelmi ajánlata is. Aki hitelt adott ennek az ajánlatnak, leölt a nyájából egy bárányt, mint helyettest az ítéletben, az megmenekült. Valakinek ugyanis meg kellett halnia, vagy az elsőszülöttnak saját és családja bűne miatt, vagy az egyéves báránynak. A mára kijelölt igehirdetési alapigént – amelyről már többször prédikáltam, ezért nem ezt vettem alapul – Ábrahám és Izsák története (I Móz 22) is erről szól, hogy a helyettes áldozat a bárány lesz, nem Izsáknak kell majd meghalnia, hanem a helyettes áldozatnak. De ugyan ez az üzenet kerül elő Ábel történetében is, amikor Isten a leölt bárányt fogadja el engesztelő áldozatul (I Móz 4).

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(9. dia) *A bárány, mint helyettes áldozat.* „³Mondjátok meg Izráel egész közösségének: Ennek a hónapnak a tizedikén legyen magának családonként mindenki egy bárányt, házonként egy-egy bárányt. [...] ⁵Legyen a bárány hibátlan, hím és egyéves.” II Móz 12,3.5a. A helyettes áldozattal kerülhette el az ítéletet, a halálos csapást mindaz, aki Egyiptomban élt. Csak, aki Isten bárányát választotta hitben, az nem pusztult el. A helyettes áldozat, a megölt bárány jelentette akkor (is) az életet. Aki életben akart maradni, annak a bárány helyettes áldozatában kellett hinnie!

Eddig a páskabárányról hallhattunk, majd ezt követően jön elő **(10. dia)** a vérnek, a bárány vérének a jelentősége.

(11. dia) *A bárány vérének alkalmazási módja.* „⁷Vegyenek a vérből, és kenjék a két ajtófélfára és a szemöldökfára azokban a házakban, ahol megeszik. [...] ¹³De az a vér jel lesz a házakon, amelyekben vagytok. Ha meglátom a vért, akkor kihagylak benneteket, és nem ér majd a pusztító csapás titeket, amikor megverem Egyiptom földjét.” II Móz 12,7.13. A

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

családfő a bárány vérével bekente a két ajtófélfát és a szemöldökfát. Isten nem a vétkező bűnösre, hanem a vére tekintett. A vér jelentette az életet – ahogy olvassuk Mózes 5. könyvében – **(12. dia)** „...mert a vér lélek...” (כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ) V Móz 17,22, azaz a nefes szó nem csupán a „lélek” jelentéssel bír, hanem az „élet” kifejezéssel is. A vér jelentette az életet az Ószövetségben. Így rendelte el Isten Kr.e. a XV. században (Kr.e. 1446 körül) a páskabarányt és az ajtófélfá vérrel való bekenését, amely a megmenekülést jelentette mindazoknak, akik Isten szavának hisznek.

A kivonulás folyamán a Sínai-hegynél Isten szövetséget kötött a zsidó néppel és Izrael fiai készítettek Isten parancsára a pusztai vándorlásuk idején egy sátra **(13. dia)**, miután elhagyták Egyiptomot. A sátor a Sínai-hegynél kapott részletes utasítások alapján készült (II Móz 25-31. 35-40.), és az volt a célja, hogy Isten jelenléte a nép között lakozzon. Nézzük meg nagyon röviden, hogy milyen is volt ez a sátor, milyen volt a szent sáturnak a felépítése.

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(14. dia) A sátor három fő részből állt:

1. Udvar (külső rész)

- Kb. 50 x 25 méteres zárt terület.
- Itt volt a *rézoltár* (égőáldozati oltár) és a *mosdómedence* (rézmedence), ahol a papok megtisztálkodtak.

2. (15. dia) A sátor (belső szentély) – ez maga két részre oszlott:

a) Szenthely (előcsarnok)

- *Arany mécstartó (menóra)* – 7 ágú gyertyatartó.
- *Kenyerek asztala* – a szent kenyerek (színkenyerrek) voltak itt.
- *Füstölő oltár* – illatáldozat bemutatására.

b) (15/a dia) Szentek Szentje (Legszentebb hely)

- Csak a főpap léphetett be, évente egyszer (az engesztelés napján, Jom Kippur).
- Itt volt a *Frigyláda*, amely a szövetség legszentebb tárgya volt.

- A ládában: a tízparancsolat kőtáblái, Áron kivirágzott vesszeje, és egy mannával teli edény.

(16. dia) A sátor Isten jelenlétének szimbóluma volt Izrael népe között. A papok és a főpap itt végeztek szertartásokat, helyettes áldozatokat mutattak be a nép bűneiért.

A következőkben nagyon röviden szeretnék **(17. dia)** a főpapról, annak személyéről és szolgálatáról beszélni, mert ez vezet át bennünket a Zsidókhoz írott levélben olvasottakra. Már az elején említettem, hogy 3 fontos feladata volt a főpapnak **(18. dia)**

- Ő mutatta be az áldozatokat a nép bűneiért
- Egyedül ő léphetett be a Szentek Szentjébe a jeruzsálemi templomban – évente csak egyszer, az engesztelés napján (Jóm Kippur)
- Közvetítő volt Isten és a nép között

Az egész papság élén a főpap állt. Az első főpap Áron volt. Izrael egész gyülekezetét ő képviselte Isten előtt, és amikor Izrael bűneiért való áldozatot kellett bemutatni, azt ő végezte. A főpap mutatott be helyettes áldozatot a Szentek Szentjébe a nép bűneiért **(19. dia)**. Ő mehetett be egyedül a kárpit mögé. Más senki, egyedül a főpap! Azt olvashatjuk Mózes 3. könyvében **(20. dia)**: „**Mondd meg Áronnak, hogy ne menjen be bármikor a Szentek Szentjébe a kárpiton belül, a fedél elé, amely a ládán van, hogy meg ne haljon, mert ott jelenek meg a felhőben a fedél fölött.**” III. Mózes 16,2. Ezért

- **(21. dia)** A főpap évente egyszer bement, hogy *áldozatot mutasson be a nép bűneiért.*
- Magával vitt vért, amelyet meghintett a *szövetség ládájának fedelére* – ez volt az *engesztelés.*

A Szentek Szentjében történt meg az engesztelés, a **(22. dia)** helyettes áldozat bemutatása. A nagy engesztelési nap Izraelben az év legfontosabb napja volt. Ez a hetedik hónap 10. napjára

esett. A legfontosabb cselekményről így olvashatunk Mózes könyvében **(23. dia)** „³⁰Mert ezen a napon végeznek engesztelést értetek, hogy megtisztítsanak benneteket, és megtisztultok minden vétkektől az Úr színe előtt.” III Móz 16,30. Azért végezte ezt az engesztelő áldozatot, hogy a nép megtisztuljon minden vétkétől, mert azt olvashatjuk a Szentírásban **(24. dia)**: „¹¹Mert a test lelke a vérben van, és én az oltárra adtam azt nektek, hogy engesztelést szerezzen értetek. Mert a vér a benne levő lélek által szerez engesztelést.” III Móz 17,11. És tudjuk azt is, hogy **(25. dia)** „...vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat.” Zsid 9,22b.

Az Ószövetségben **(26. dia)** ezeknek a szavaknak, kifejezéseknek nagyon komoly és mély értelme volt. Ezt kívántam feleleveníteni a Szentírás segítségével. Most nagyon röviden nézzük meg, hogy az **(26/a dia)** Újszövetségben mi változott? Talán onnan kellene kezdeni, ahol befejeződött, mert onnan érthetjük meg, hogy mi változott. Azt olvashatjuk Jézus Krisztus

kereszthalálánál **(27. dia)** „⁵⁰Jézus pedig ismét hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét. ⁵¹ És íme, a templom kárpitja felülről az aljáig kettéhasadt...” Mt 27,50-51. Miért fontos, hogy felülről szakadt ketté? **(28. dia)**

- *Felülről az aljáig = Isten cselekedete, nem emberi kezé.*
- *Nem valaki belülről tépte szét – Isten „nyitotta meg” saját jelenlétét.*

Isten küldte el Fiát engesztelő áldozatul, aki maga mutatta be ezt a helyettes áldozatot a kereszten. A kettészakadt kárpit jelképezi, hogy már nem ember mutat be áldozatot az emberért, hanem Isten mutatott be áldozatot a bűnös emberért. Ezért olvashattuk a Zsidókhöz írott levélben **(29. dia)**: „¹¹Krisztus pedig mint a jövő jóvak főpapja a nagyobb és tökéletesebb sátoron át jelent meg, amely nem emberkéz alkotása, azaz nem e világból való. ¹²Nem is bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a

szentélybe, és örök váltságot szerzett.” Zsid 9,11-12. Ő ment be a Szentek Szentjébe, mutatta be a legtökéletesebb sátoron át, azaz a Golgotai kereszten a legtökéletesebb áldozatot, engesztelő áldozatot, helyettes áldozatot. Ő volt a hibátlan, tökéletes bárány, akinek a vére megtisztít minden bűntől. Róla beszél Pál apostol, amikor azt írta **(30. dia)**: „¹⁹ Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket. [...] ²¹Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.” II Kor 5,19.21. Ez történt az Újszövetségben. Mit jelent ez korunkban **(31. dia)**? Milyen összefüggésben van a mai vasárnap címével?

Hadd meséljek el egy igaz történetet, amely egy fejedelemmel történt meg Círusz perzsa **(32. dia)** királlyal történt meg Kr.e VI. században. A perzsa uralkodó családotul foglyul ejtett egy fejedelmet. Mikor eléje vezették a családot, ezt kérdezte:

- „Mit adsz nekem, ha szabadon bocsátalak?”

- „Országom felét!” – válaszolta a fejedelem.
- „És ha a gyermekeidet is elbocsátom?”
- „Akkor az egész országot!”
- „Mit adsz akkor, ha a feleségedet is szabadon bocsátom?”
- „Önmagam.” – szolt a fejedelem.

Ez a válasz annyira tetszett a hódítónak, hogy ellenszolgáltatás nélkül szabadon engedte az egész családot.

Hazafelé vezető útján a fejedelem megkérdezte a feleségétől, hogy látta-e, milyen nemesen viselkedett Círusz?

„Én csak egyet láttam”- felelte a fejedelemasszony – „aki kész volt önmagát odaadni váltságul értem.”

Én csak egyet hirdethetek nektek ezen a vasárnapon, Judica vasárnapján is! Azt a Jézust, aki kész volt önmagát adni váltságul értem! **(33. dia)** Isten úgy szolgáltattott nekem igazságot, hogy Jézus Krisztust halálba küldte helyettem! Ez lett Isten igazsága, így szolgáltattott igazságot nekem, így igazított meg engem

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

Jézus Krisztusban! Ezért ment be egyszer s mindenkorra a Szentek Szentjébe, mutatta be áldozatként önmagát, hogy bűneimért ne nekem kelljen meghalnom, hanem Őt áldozta fel Isten helyettem, hogy nekem bűnbocsánatom legyen. Nekem nincsen igazságom, de Isten Krisztus igazságát számította be nekem. Így tett igazzá engem gazembert, aki a bűnei miatt sok-sok gázságot követtem el, hogy Krisztusban igazzá lehessen! Judica vasárnapján is lehet Hozzá jönni, Őt elfogadni, aki vérével életet adott. Ez a vér tesz szabaddá és tisztává!

Ámen!